

Raport de țară Germania

1. Prezentare generală a Sistemului Național de Educație și Formare Continuă

În Germania, educația și formarea continuă include trei tipuri de educație: educație continuă generală și politică, formare profesională continuă și formare continuă universitară. Programul de educație generală include cursuri care nu sunt direct legate de o profesie, cum ar fi cursuri de limbi străine, competențe media sau lucrul în echipă. Adesea se vorbește de "competențe cheie". Competențele cheie sunt deosebit de importante pentru profesie și pentru muncă. Formarea profesională continuă cuprinde cursuri de pregătire profesională, recalificare profesională, "Meisterkurse" - cursuri de masterat, predarea limbilor străine și opțiunea de a redobândi calificările în cazul abandonului școlar. În plus, există un număr mare de activități extracurriculare. [1]

Obiectivul general al educației și formării continue poate fi orientat către educația generală și dezvoltarea personală corelate cu piața muncii. De asemenea, pot apărea suprapuneri, de exemplu atunci când participă la cursuri de limbi străine, competențe media sau formarea de "competențe soft", cum ar fi abilitățile de comunicare.

FURNIZORI GENERALI ȘI PRIVAȚI DE EDUCAȚIE ȘI FORMARE CONTINUĂ ÎN GERMANIA

Școli tehnice, colegii tehnice superioare, camere, sindicate, asociații profesionale, centre de educație pentru adulți. Oferta este extrem de variată, de exemplu: "Școlile profesionale și tehnice oferă cursuri în domeniul agronomiei, proiectării, ingineriei, afacerilor și problemelor sociale, cu peste 160 de discipline. Ca școli de masterat, se termină cu un examen final de stat în conformitate cu legea statului federal". [2]

Operatorii comerciali reprezintă o treime; Cea mai mare parte a furnizorilor de educație profesională și formare continuă sunt privați, 15% sunt organizații non-profit. "Centrele comunitare de educație pentru adulți reprezintă 14%. Întreprinderile și unitățile industriale, precum și unitățile conduse de alte grupuri sociale importante (biserici, partide, sindicate, asociații, cluburi și fundații) reprezintă 12% fiecare". [3]

În plus, furnizorii privați primesc instrucțiuni guvernamentale, de exemplu de la *Arbeitsagentur* (Agenția de ocupare a forței de muncă), *Jobcenter* (Centrul pentru găsirea unui loc de muncă) sau în contextul programelor de finanțare ale Fondului Social European.

REGLEMENTĂRI JURIDICE

În Germania, sunt puține reglementări impuse de stat și lege privind educația și formarea profesională continuă. "Domeniul (CVET - continuing education and training) formării profesionale continue în Germania se caracterizează prin: pluralism al furnizorilor, un caracter în mare măsură de piață și un grad relativ minim de reglementare de către stat."

[4] Însă formarea profesională continuă și reconversia profesională națională standardizată se bazează pe reglementări legale care specifică obiectivele, conținutul, cerințele și modul de organizare a examinării, condițiile de autorizare și desemnarea calificării. În mod normal, furnizorii privați trebuie să se acrediteze, dacă decid să funcționeze pe baza instrucțiunilor guvernamentale. [5].

OFERTE DE CURSURI, BAZE DE DATE ȘI ALTE SURSE OF INFORMAȚII PRIVIND EDUCAȚIA ȘI FORMAREA CONTINUĂ

În Germania puteți găsi un număr mare de baze de date și site-uri web pentru a căuta oferte de educație și formare profesională continuă. În continuare am enumerat câteva exemple:

1) Baze de date și informații pe internet:

- **Pagina de internet a Agenției naționale pentru ocuparea forței de muncă - un număr mare de informații privind educația și formarea profesională, târgurile și congresele de carieră și ofertele de cursuri (la nivel național, funcție de căutare pentru ofertele locale) www.arbeitsagentur.de;**
- **Kursnet**, portal web pentru educația profesională (continuă) www.kursnet.arbeitsagentur.de
- **BEN** (*Berufsentwicklungsnavigator*) - program de navigare pentru dezvoltarea carierei <https://ben.arbeitsagentur.de>
- **Site-uri web ale Ministerului Federal al Educației și Cercetării *BMBF* (<https://www.bmbf.de/>) și Ministerului Federal al Economiei *BMWi* (<http://www.bmwi.de/>) ambele disponibile și în limba engleză (parțial);**
- Site-ul web al ***BMBF*** privind educația și formarea profesională continuă, inclusiv informații privind sistemul dual, majoritatea informațiilor disponibile și în limba engleză: <http://www.praktisch-unschlagbar.de> (de exemplu, „Formarea profesională – practic imbatabilă”);
- **Site-ul web al Fondului Social European în Germania - informații privind finanțarea, prioritățile de finanțare și condițiile-cadru în toate statele federale** <http://www.esf.de/portal/DE/Foerderperiode-2014-2020/Foerderschwerpunkte/inhalt.html>
- **Portal web al statelor federale privind educația continuă (profesională)** <http://www.bildungserver.de/Weiterbildung-in-den-Laendern-1201.html>
Exemplu pentru Baden-Wuerttemberg: www.fortbildung-bw.de - baza de date regională și oferte de cursuri;
Rețeaua Federală de orientare în educația și formarea continuă: www.lnwbb.de – oferă informații privind orientarea locală, personală (gratuită);
- Site-uri web ale sindicatelor și camerelor;

2) Alte surse de informații:

- Din 2015 există - la inițiativa BMBF - un număr de telefon gratuit pentru orientare în carieră și consiliere cu privire la diversele oferte de ajutor (federal), cum ar fi granturile pentru continuarea studiilor sau credite pentru formare etc. prin telefon,

vezi <https://www.bmbf.de/de/servicetelefon-zur-weiterbildung-1369.html>; [6]

3) Consiliere și orientare profesională personală privind ofertele de cursuri

- La agențiile pentru ocuparea forței de muncă și Centrele pentru găsirea unui loc de muncă, la centrele de informare privind găsirea unui loc de muncă (BIZ – *Berufsinformationszentrum*), afiliate agențiilor pentru ocuparea forței de muncă (gratuit);
- Exemple Baden-Wuerttemberg: Rețeaua federală de orientare în educația și formarea profesională continuă (gratuit);
- Coaching și consilierea în carieră din partea unui coach/consilier de orientare profesională (contra cost)

SPRIJIN FINANCIAR PENTRU EDUCAȚIA ȘI FORMAREA CONTINUĂ ÎN GERMANIA

Există un număr mare de opțiuni privind sprijinul financiar pentru educația și formarea continuă. Aceste opțiuni pot fi oferite de guvernul federal și de statele federale.

Ca regulă generală, agenția pentru ocuparea forței de muncă este prima opțiune pentru a găsi sprijin financiar. Acest lucru este valabil pentru persoanele fără loc de muncă, persoanele angajate amenințate cu concedierea, dar și pentru proaspăt angajați cu venituri reduse, persoane care au abandonat studiile devreme și persoane care au renunțat la facultate. Dacă sunt în căutarea unor oferte de educație și formare profesională și sprijin financiar, acestea se vor adresa agenției locale pentru ocuparea forței de muncă competente pentru consiliere inițială (personală). Majoritatea programelor de sprijin pentru persoanele fără loc de muncă sunt gratuite. Agențiile plătesc, de exemplu, pentru recalificarea necesară și sprijină educația și formarea profesională printr-un voucher pentru studii (de exemplu, ICT).

Legea germană federală privind Asistența pentru formarea profesională (*BaFöG* - *Bundesausbildungsförderungsgesetz*) oferă sprijin financiar elevilor din școlile secundare și colegii / universități.

EXEMPLE DE SPRIJIN FINANCIAR FEDERAL ȘI EUROPEAN PENTRU ANGAJAȚI ÎN GERMANIA:

- Legea privind Asistența suplimentară de formare continuă (*MeisterBaföG*) pentru angajați, persoane care se reîntorc pe piața muncii, persoane care desfășoară

activități independente și persoane fără loc de muncă (dacă este cazul); e necesară o formare profesională completă (recunoscută);

Legea stabilește un drept individual de a promova formarea profesională continuă, respectiv cursuri de masterat sau alte programe asemănătoare. "Meister-BAföG" susține obținerea calificării profesionale. Angajații primesc un grant (de exemplu, 30% din costuri, în funcție de venit), restul fiind acordat ca împrumut. [7]

- Grant de studii (*Bildungsprämie*) din partea BMBF pentru persoanele interesate de educația continuă, dar care nu au resursele financiare necesare. Valoarea maximă a grantului e de 500,- €, nu mai mult de 50% din costurile cursului [8];
- Finanțare FSE pentru educație complementară, sub formă de grant (până la 100% din costuri), pentru condițiile de eligibilitate vezi, de exemplu, site-ul FSE sau baza de date de finanțare a BMWi:
<http://www.foerderdatenbank.de/Foerder-DB/Navigation/foerderrecherche.html>

2. SISTEMUL DE EDUCAȚIE VOCAȚIONAL (PROFESIONAL) ÎN GERMANIA

Sunt 330 de meserii recunoscute oficial (Ausbildungsberufe), cu reglementări de formare impuse. Reglementările respective de formare determină componentele esențiale ale procesului de formare și asigură un nivel uniform al stagiilor de ucenicie la nivel național. "Termenul german "Ausbildungsberuf" (meserie - lit. ocupație de formare) descrie un element cheie al sistemului de formare și educație care cuprinde un standard de educație și formare profesională, caracteristici ocupaționale, un plan de formare de doi sau trei ani și un cadru de calificare." [9] Peste 80% din ucenici învață și lucrează în întreprinderile mici și mijlocii. [10]

SISTEMUL DUAL CA POVESTE DE SUCCES

Sistemul de dublă formare din Germania combină teoria și practica, instruirea are loc într-o societate comercială și o școală profesională, de exemplu instruire în cadrul societății trei sau patru zile pe săptămână, școală profesională una sau două zile pe săptămână. În unele meserii, studiile se desfășoară prin instruire în bloc. Astfel, stagiarii dobândesc cunoștințe practice pe care le pot pune în practică și aprofunda la societatea unde are loc instruirea. Școala profesională este o completare utilă și necesară. "Predarea sistematică la școala profesională este o completare necesară pentru formarea orientată pe proces în cadrul societății, care se bazează mai degrabă pe cerințele specifice interne ale societății" [11]. De asemenea, ucenicii se familiarizează cu tehnici, proceduri, mașini noi etc. în practica profesională. Caracteristica principală a sistemului german de EFP este parteneriatul strâns între angajatori, sindicate și guvern. Participarea responsabilă a tuturor participanților, mai

presus de interesele particulare ale fiecărui grup, este o condiție prealabilă pentru eficiența sistemului de dublă formare.

În plus, există diferite tipuri de școli profesionale și colegii profesionale cu program întreg (Berufsfachschulen). Statele federale sunt responsabile pentru punerea în aplicare [12].

Sunt multe oportunități pentru educația profesională în **sectorul terțiar** care poate diferi de la un stat federal la altul. Puteți studia la universități publice și private, universități de științe aplicate și colegii. "Sectorul învățământului superior cuprinde diverse tipuri de instituții de învățământ superior și, în mai mică măsură, unele Land-uri germane au academii profesionale sau universități (Berufsakademien, Duale Hochschulen) care oferă cursuri ce conduc către calificări profesionale pentru cei care au absolvit învățământul secundar superior cu cel puțin o calificare care să le permită să urmeze o universitate de științe aplicate (Fachhochschule)" [13]. Condiția de admitere este „Abitur” (diploma de școală secundară germană), care permite admiterea sau înscrierea la universitate sau „Fachabitur” (diploma profesională), de ex. pentru universitățile de științe aplicate.

DURATA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI VOCAȚIONAL (PROFESIONAL) ÎN GERMANIA

Formarea profesională (în special la locul de muncă): în general trei ani

Școala profesională cu program întreg: între unul și trei ani

Școala tehnică superioară: unul sau, în general, doi ani

Educația profesională în sectorul terțiar: între trei și cinci ani

COSTURILE FORMĂRII

Studiile la școlile profesionale sunt de obicei gratuite. "Finanțarea pentru **școlile profesionale** - și, în special, școlile profesionale din sistemul public - provine în principal din bugetul public" [14]. Ucenicii primesc o alocație lunară de la societatea unde are loc instruirea (în funcție de meserie, până la aproximativ 1.000 € pe lună), care crește în fiecare an.

Tinerii din grupuri sociale dezavantajate, cu dificultăți sau handicapuri de învățare și tinerii migranți care nu au cunoștințe suficiente de limbă germană au diferite posibilități de formare profesională prealabilă gratuită (Berufsausbildungsvorbereitung). Acest lucru îi va ajuta pe acești adolescenți să găsească o meserie adecvată și să intre în lumea profesională.

CERINȚELE PIETEI FORȚEI DE MUNCĂ

[15] Formarea profesională trebuie să răspundă cerințelor industriei. Dacă este nevoie de schimbări, de exemplu în cerințele de calificare, Guvernul Federal German, statele federale, industria și sindicatele stabilesc de comun acord principiile de bază ale adaptării. În calitate de organisme autonome din industrie, camerelor le-au fost încredințate sarcini publice în

formarea dublă (respectiv de organe competente). Acestea includ funcții de consiliere și monitorizare în ceea ce privește contractele individuale de formare. Consilierii de formare ai camerelor verifică capacitatea societăților și a trainer-ilor de a oferi cursuri de formare și consiliază societățile și cursanții. [15]

PUNCTE FORTE

- Studiile la școlile profesionale cu program întreg și la universități sunt gratuite, ucenicii din societăți primesc o alocație;
- Sprijin financiar (BaföG) pentru tinerii proveniți din familii cu venit redus care frecventează școli secundare;
- Numeroase Programe guvernamentale pentru sporirea formării profesionale (de exemplu, programul "*Perspektive Berufsabschluss*" - Perspectiva calificării profesionale) și pentru evitarea abandonului școlar timpuriu); [16]
- Pre-formarea profesională a tinerilor, de exemplu, cu dificultăți de învățare sau competențe lingvistice slabe/ din familii de migranți (Berufsausbildungsvorbereitung);
- Relevanța practică a sistemului dual de formare profesională presupune o legătură strânsă între sistemul de formare și piața forței de muncă și facilitează intrarea în lumea profesională;
- În anumite condiții este posibilă și obținerea unei calificări (diplome) profesionale, fără o instruire standardizată - examinare externă de către camere;
- În 2014, BMBF a demarat o inițiativă de validare a competențelor profesionale dobândite în medii non-formale și informale, acestea fiind mai bine atestate și certificate. [17]

PUNCTE SLABE

- Încă nu oferă aceleași oportunități pentru toți tinerii în ceea ce privește calificarea profesională și cariera - în aproape nicio altă țară industrială, mediul socio-economic din care provin nu joacă un rol la fel de hotărâtor pentru succesul în școală și în ceea ce privește oportunitățile de învățământ (profesional) precum în Germania. [18]

3. SERVICII DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE ÎN EDUCAȚIE, FORMARE ȘI CARIERĂ

FURNIZORI ÎN GERMANIA

Agenția pentru ocuparea forței de muncă din Germania are obligația legală de a oferi consiliere și orientare în carieră (gratuită) (art. 29 SGB III - Codul Asigurărilor sociale). Există agenții în toate orașele importante (peste 150 de agenții pentru ocuparea forței de muncă, cu 600 de sucursale) care sunt responsabile de persoanele care beneficiază de ajutor de șomaj și sunt în căutarea unui nou loc de muncă. În plus, există așa-numitele

Centre pentru căutarea unui loc de muncă care asigură un venit de bază și oferă, de asemenea, orientare și consiliere pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în parte prin managementul cazurilor. La agențiile pentru ocuparea forței de muncă și Centrele pentru căutarea unui loc de muncă lucrează mulți consilieri de orientare profesională care oferă servicii de consiliere și orientare individuală (inițială) „in-house” – în cadrul instituției pe care o reprezintă.

Nu există programe uniforme de consiliere și de orientare la nivel național, ofertele pot diferi în diverse state federale și, de asemenea, în regiunile unui stat. Persoanele fără loc de muncă pot beneficia, de asemenea, de programe ale Fondului Social European (FSE) din Germania care sprijină diferite oferte de consiliere și orientare, adesea la nivel regional.

Agențiile de ocupare a forței de muncă din toate statele oferă servicii de orientare gratuită (pe termen scurt) pentru absolvenții de școli și absolvenții de liceu, persoanele fără loc de muncă și persoanele angajate amenințate cu concedierea, precum și pentru persoanele care se reîntorc pe piața muncii etc. Dacă este necesar, consilierii de orientare profesională din instituții publice trimit persoanele în căutare de consiliere/orientare către furnizori privați de consiliere/orientare cu care s-a încheiat un contract pentru a permite oferirea unui sprijin în consiliere pentru o perioadă mai îndelungată (până la șase luni sau mai mult).

Subiectele consilierii/orientării pot fi, printre altele, orientarea în carieră și îndrumarea privind (re-)intrarea în lumea profesională după un timp în afara acesteia, abilități și competențe, instruirea pe formularea de cereri de angajare și îndrumare pentru interviurile de angajare. În plus, multe instituții private /profit, precum și mulți consilieri care desfășoară o activitate independentă, coach/mentori oferă servicii de orientare în carieră (în schimbul achitării unei taxe).

CERINȚE LEGALE PENTRU SERVICIILE DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE PROFESIONALĂ

Termenul de „consilier”, coach, consilier de orientare profesională sau „îndrumător” nu este un termen protejat de lege în Germania și în mod oficial nu există standarde minime legale sau cerințe uniforme de acces pentru acest domeniu profesional [19]. Indiferent de profesia, educația sau studiile sale, oricine se poate numi îndrumător, consilier sau consultant în carieră și sunt peste 300 de cursuri de formare oferite de diverși furnizori din Germania. Asociațiile din domeniul orientării în carieră, precum DVB (*Deutscher Verband für Bildungs- und Berufsberatung e.V.* - Asociația Germană pentru Educație și Orientare Profesională) sau Federația Internațională de Îndrumători ICF din Germania au definit standarde de calitate și încearcă să stabilească criteriile etnice și competențele de bază pentru îndrumare profesională [20], dar nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic.

Consilierii de orientare în carieră ai furnizorilor privați cu misiune de interes public trebuie să îndeplinească cerințele organului public, de exemplu, ale Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă. Aceste cerințe pot fi, de exemplu, o diplomă universitară în domeniul pedagogiei

sau al asistenței sociale și o experiență de lucru relevantă în domeniul consilierii și orientării în carieră.

SPRIJIN FINANCIAR

Dacă e nevoie, agenția pentru ocuparea forței de muncă sau Centrul pentru căutarea unui loc de muncă suportă costurile consultanței pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă. Există și sprijin financiar oferit de FSE și programele sale de sprijin, naționale și regionale.

PUNCTE FORTE

- Servicii gratuite de consiliere, îndrumare și orientare pentru persoanele fără loc de muncă oferite de agenția pentru ocuparea forței de muncă și Centrul pentru căutarea unui loc de muncă, și instituții desemnate;
- Mulți consilieri oferă orientare în carieră, putând să alegeți diferite abordări de îndrumare;

PUNCTE SLABE

- Insuficient control din partea statului privind formarea profesională și calificarea unui consilier/ coach în orientare;
- Piață ne-uniformă, ambiguă a calificării și absolvirii;

Referințe

- 1 cf. <https://www.bmbf.de/de/weiterbildung-71.html>
- 2 Hensen, Kristina Alice, Hippach-Schneider, Ute: CEDEFOP ReferNet Germany VET in Europe Country report, 2012, p. 20, hereinafter Cedefop
- 3 cf. ibid. p. 21
- 4 ibid. p. 19
- 5 cf. ibid. p. 21
- 6 also see <https://www.bmbf.de/de/haben-sie-fragen-zu-bildung-oder-weiterbildung-dann-rufen-sieuns-einfach-an-264.html>
- 7 cf. <http://www.meister-bafoeg.info/de/36.php>
- 8 cf. <https://www.bmbf.de/de/bundesprogramm-bildungspraemie-880.html>
- 9 Cedefop, p. 26
- 10 http://www.frankfurt-main.ihk.de/berufsbildung/marktplatz/projekte/schule/berufsvorbereitung/duale_system
- 11 Cedefop, p. 12
- 12 cf. ibid. p.12
- 13 ibid. p. 18
- 14 Cedefop, p. 32
- 15 cf. ibid. p. 12
- 16 cf. <https://www.bmbf.de/de/berufliche-bildung-69.html>
- 17 cf. Berufsbildungsbericht des Bundesministeriums für Bildung und Forschung 2015, p. 6
- 18 cf. <https://www.bmbf.de/de/internationale-vergleichsstudien-1229.html>
- 19 cf. <http://www.dvb-fachverband.de/102.html>
- 20 cf. <http://www.coachfederation.de/>